
[2025-60-RE](#)

Causa 2025-60-RE

(Duch Turmo c/ Cachafeiro Vidal i d'altres)

Número de registre 374-2025. Recurs d'empara

Aute del 16 d'octubre del 2025

BOPA núm. 127, del 29 d'octubre del 2025

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 2 de juliol del 2025, per la representació processal de la Sra. Montserrat Duch Turmo, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra la sentència del 22 de gener del 2025, dictada per la Batllia de Guàrdia (Civil), i, contra la sentència del 12 de juny del mateix any, dictada per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració dels drets a la defensa, a obtenir una decisió fonamentada en Dret i a un procés degut, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats i paral·lelament que no existeix la vulneració del dret al respecte de la vida familiar de la part adversa, fet que hauria de comportar la desestimació de la seva demanda, així com la seva condemna al pagament de les costes processals causades, inclosos els honoraris d'advocat. Així mateix, demana la suspensió dels efectes de la sentència de la Sala Civil fins la decisió constitucional per evitar que les visites dels familiars del seu espòs puguin generar-li un dany irreparable, atès el seu estat de

salut;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 13.2, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Escoltat l'informe del magistrat ponent, Sr. Josep-D. Guàrdia Canela;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. El 2 de desembre del 2024, la representació processal dels germans Beatriu, Josep i Andreu Cachafeiro Vidal i de les Sres. Carla Cachafeiro Espino i Lara Tomàs Cachafeiro van interposar, pel procediment urgent i preferent de l'article 41.1 de la Constitució, una demanda contra la Sra. Montserrat Duch Turmo per la vulneració dels drets a la família i a la integritat moral. Es demanava que es declarés la vulneració dels drets a la integritat moral i a la família i a la vida familiar i que es fessin cessar aquelles vulneracions i es declarés que els agents tenien dret a veure i a tenir contacte amb el seu pare i avi, el Sr. Andrés Cachafeiro Filloy i a tenir informació sobre el seu estat de salut. Per consegüent, demanaven que s'establís l'obligació de la Sra. Duch Turmo de permetre aquests contactes i de facilitar aquesta informació, i també demanaven la seva condemna en costes.

1.2. El 22 de gener del 2025, la Batllia de Guàrdia (Civil) va dictar una sentència que no donava lloc a la declinatòria per manca de competència internacional aixecada pel Ministeri Fiscal, que declarava que s'havia produït una vulneració del dret a la vida familiar de la Sra. Beatriu Cachafeiro Vidal, reconegut a l'article 13.2 de la Constitució, requerint a la Sra. Montserrat Duch Turmo a efectuar les actuacions necessàries prop de la residència geriàtrica on es troba el seu espòs, a fi d'eliminar qualsevol impediment o restricció que ella hagi imposat en el dret de la Sra. Beatriu Cachafeiro Vidal (o de qualsevol dels altres demandants) a visitar i/o a tenir contacte amb el seu pare/avi, Sr. Andrés Cachafeiro Filloy, sense fer imposició a cap de les parts de les costes judicials ocasionades.

1.3. La representació processal de la Sra. Montserrat Duch Turmo va presentar un recurs d'apel·lació contra aquesta decisió, i, el 12 de juny del 2025, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia va dictar una sentència que desestimava íntegrament aquest recurs i confirmava la decisió de la Batllia de Guàrdia (Civil).

1.4. El 2 de juliol del 2025, la representació processal de la Sra. Montserrat Duch Turmo va interposar un recurs d'empara contra la sentència del 22 de gener del 2025, dictada per la Batllia de Guàrdia (Civil), i, contra la sentència del 12 de juny del mateix any, dictada per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració dels drets a la defensa, a obtenir una decisió fonamentada en Dret i a un procés degut, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació de la recurrent

- La recurrent interposa un recurs d'empara contra les resolucions dictades en el procediment urgent i preferent previst a l'article 41.1 de la Constitució instat contra ella per la vulneració dels drets a la família i a la integritat moral, perquè considera que no s'ha produït la vulneració d'aquests drets fonamentals, però en canvi considera que aquestes resolucions sí que vulneren els seus drets a la defensa, a obtenir una decisió fonamentada en Dret i a un procés degut, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

- Al·lega que hauria d'haver estat estimada la declinatòria per manca de competència internacional plantejada pel Ministeri Fiscal en el seu informe del 4 de desembre del 2024, segons la qual els tribunals del Principat d'Andorra no tenen competència per acordar unes mesures o una cessació de vulneracions que no s'estan realitzant en territori andorrà, sinó en territori espanyol, i, per tant, la part demandant hagués hagut de dirigir-se a les autoritats judicials espanyoles a fi d'interposar el procediment que correspongués.

- Exposa que el seu espòs presenta un estat de deteriorament cognitiu important, que va avançant i, per consegüent, el seu metge especialista en geriatria i gerontologia va emetre un informe en què considerava convenient ingressar-lo en un centre assistencial espanyol i, des del mes de juny del

2024, estava intern en una residència situada a Lleida. Manifesta que va estar nomenada pel seu espòs, mitjançant escriptura pública, el 17 de febrer del 2022, com a tutora seva amb atribució de totes les facultats legals, podent ser substituïda per la seva filla en comú.

- Manifesta que la demanda de la Sra. Beatriu Cachafeiro Vidal en el procediment urgent i preferent, previst a l'article 41.1 de la Constitució, es basa substancialment en la pretesa privació de contactes i visites amb el seu pare, però ella no ha impossibilitat mai el contacte del seu espòs amb els seus familiars, ans al contrari, l'únic que havia fet era vetllar per a la seva estabilitat emocional en el seu estat de deteriorament cognitiu i, a tal efecte, havia ingressat al mateix en un centre geriàtric de qualitat i havia demanat a la Sra. Beatriu Cachafeiro que l'avisés amb temps per poder organitzar les visites al seu pare, indicant que havia d'estar present en aquestes visites dels familiars, per vetllar per l'estabilitat emocional del Sr. Cachafeiro.

- Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats i paral·lelament que no existeix la vulneració del dret al respecte de la vida familiar de la part adversa, fet que hauria de comportar la desestimació de la seva demanda, així com la seva condemna al pagament de les costes processals causades, inclosos els honoraris d'advocat. Així mateix, demana la suspensió dels efectes de la sentència de la Sala Civil fins la decisió constitucional per evitar que les visites dels familiars del seu espòs puguin generar-li un dany irreparable, atès el seu estat de salut.

2.2. Argumentació de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia

- La Sala Civil exposa que s'ha de confirmar que els tribunals andorrans són competents en aquest procediment, ja que l'aplicació del *fòrum non conveniens* per declinar la competència és una regla excepcional davant el fet que la part demandada té domicili al Principat, així com les preteses víctimes de la vulneració, sent-ne a més tots nacionals. I com bé diu la resolució d'instància, les mesures de reposició han de ser adoptades per la Sra. Duch Turmo, en el seu cas, -domiciliada al Principat i nacional andorrana. I, al marge de l'indret on s'hagi produït la vulneració efectiva, el país on l'afer presenta més elements de connexió és Andorra i no Espanya.

- Afegeix que en relació amb la pretesa vulneració del dret a la vida familiar, fonamentat en la protecció de la família i del dret dels seus integrants a relacionar-se entre ells, als efectes de mantenir l'afecte entre els seus membres, sobretot quan un d'ells es troba afectat per una malaltia degenerativa que el pot fer més sensible i més necessitat de mantenir un contacte més constant, en aquest supòsit s'ha produït en relació amb la seva filla Beatriu. Perquè en relació amb la mateixa s'ha acreditat l'existència de restriccions a les visites o contactes que ha intentat efectuar amb el seu progenitor, ja que el personal del centre residencial li prohibia l'entrada per ordre de la Sra. Duch

Turmo que pretenia que aquestes només es duguessin a terme en presència seva o de la seva filla Lydia. I això sense que en cap cas s'hagi acreditat ni que les visites fossin perjudicials pel Sr. Cachafeiro, ni la necessitat de la seva presència en les mateixes per protegir-ne la seva salut. Sent aquests els únics supòsits en què el dret de visites que assisteix a tots els membres de la família de forma recíproca podria arribar a ser limitat en cas d'establir-se mesures de suport. Tot això, evidentment sense perjudici què donada la malaltia degenerativa que afecta al Sr. Cachafeiro, aquestes visites s'efectuïn amb el màxim respecte al seu estat de salut i als criteris mèdics del centre en qüestió i amb la màxima urgència, tenint en compte la seva edat i el seu estat de salut.

- Per aquests motius, la Sala Civil va desestimar el recurs d'apel·lació presentat per la recurrent i va confirmar íntegrament la sentència del 22 de gener del 2025 de la primera instància.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. La demanda d'empara que és a la base d'aquesta causa presenta unes singularitats que interessa remarcar i, en el seu cas, resoldre amb caràcter preliminar. En primer terme, es produeix en el marc d'un procediment urgent i preferent, creat i configurat en les seves línies essencials per l'article 41 de la Constitució i desplegat als articles 15 a 18 de la Llei transitòria de procediments judicials. En segon terme, la demanda d'empara s'interposa per la part defenent en el procediment esmentat, per considerar que no s'ha produït la vulneració del dret fonamental a la vida familiar que la sentència declara. En tercer terme, la demanda d'empara no es projecta sobre la protecció de la família, reconegut a l'article 13.2 de la Constitució, ni sobre les intromissions il·legítimes en la vida familiar, establert a l'article 14 de la Constitució, sinó que ho fa en relació amb el dret a la jurisdicció i amb el dret a la defensa, reconeguts als apartats primer i segon de l'article 10 de la Constitució. El recurs d'empara qüestiona igualment la desestimació de la manca de competència dels tribunals andorrans al·legada pel Ministeri Fiscal en la primera instància. En darrer terme, el recurs planteja una mena de reconvençió, sol·licitant que es declari que és una de les parts recorregudes aquella que ha vulnerat el respecte a la vida familiar del pare i marit de la recurrent.

3.2. En relació amb les qüestions prèvies exposades cal significar que: a) la demanda compleix tots els pressupòsits i requisits d'ordre processal per ser admesa a tràmit; b) la interposició d'una demanda d'empara contra la resolució definitiva d'un procediment urgent i preferent, previst a l'article 41 de la Constitució és perfectament possible; c) en aquest estat de coses i en el moment processal actual, la via idònia per impugnar la resolució recorreguda és la de la infracció del dret a la jurisdicció i, a través de l'anàlisi respecte a si la resolució està fonamentada en Dret, abordar l'existència o no, de vulneració dels drets a la protecció de la família i a la vida familiar; d) el Ministeri Fiscal, en el seu informe de primera instància va plantejar la qüestió de la competència dels tribunals andorrans per conèixer del procediment que s'estava tramitant i va reiterar aquest posicionament en el tràmit

d'apel·lació, sense, però que hagi interposat recurs d'empara contra la seva desestimació; i, e) especialment en l'apartat vuitè i en el "*demano*" del recurs d'empara, la recurrent argumenta i sol·licita que es declari que és una de les instants del procediment previst a l'article 41 de la Constitució aquella que ha vulnerat el respecte de la vida familiar del seu pare. De tots aquests aspectes tractarem seguidament.

3.3. De cap manera pot ser atesa la pretensió que es declari, en l'estadi processal en què ens trobem, que hagi estat una de les demandants de tutela del dret de protecció de la família aquella que hagi vulnerat els drets fonamentals del seu pare i la seva actual família nuclear. Si la recurrent considera que en realitat s'ha produït aquesta infracció, la seva salvaguarda ha de ser instada a través de la forma i del procediment previstos per la llei, però no pot pretendre que es declari així, en aquest procediment d'empara i sense els tràmits d'audiència, de prova i d'exigència de la igualtat d'armes que caracteritzen el procés degut. Tampoc hi ha motius per acceptar que s'ha vist afectat el seu dret a la defensa, ni en el sentit estricte del dret a utilitzar l'assistència jurídica d'un advocat en tot moment dels diversos tràmits i instàncies processals, ni en el sentit més genèric d'haver-se vist privada de les al·legacions o de les proves que li hagin pogut produir indefensió. I en aquest sentit s'ha de concloure que no s'ha infringit el dret a la jurisdicció en el seu vessant del dret a un procés degut.

3.4. Una més gran complexitat presenten els temes relacionats amb la qüestió de competència i el fonament en Dret de la decisió adoptada en la resolució recorreguda. Les dues matèries poden i han de ser tractades conjuntament. Per fer-ho, cal recordar, abans de tot la doctrina jurisprudencial d'aquest Tribunal Constitucional segons la qual la jurisdicció constitucional no constitueix una darrera instància de la jurisdicció ordinària -funció que correspon estrictament al Tribunal Superior de Justícia- ni és un tribunal de cassació que tingui per missió la defensa de la legislació ordinària i "*cassar*" les sentències que la contradiguin. El Tribunal Constitucional és -article 95 de la Constitució- l'interpret suprem d'aquesta norma fonamental i per aquest motiu, entre les seves competències, es troba l'empara dels drets humans i de les llibertats fonamentals. La selecció, la intel·lecció, la interpretació, el discerniment i l'aplicació de la legislació ordinària corresponen de manera no exclusiva, però sí bàsica, als tribunals que integren el poder judicial. Igualment, convé remarcar que la doctrina jurisprudencial del Tribunal Constitucional ha proclamat que, per tal que una decisió estigui fonamentada en Dret, s'exigeix que estigui suficientment motivada i que les conseqüències del seu raonament motivat no condueixin a conclusions que puguin ser considerades il·lògiques, arbitràries o absurdes.

3.5. La plasmació d'aquesta doctrina jurisprudencial en el cas objecte del procés d'empara ens du a les conseqüències següents. En primer terme, la determinació de l'òrgan judicial competent per conèixer i resoldre un determinat assumpte correspon estrictament a la jurisdicció ordinària. Fins i tot quan es tracta d'una qüestió de competència d'ordre internacional. La jurisdicció constitucional només ha de vetllar per tal que el tribunal sigui imparcial i que estigui predeterminat per la llei, en el sentit, per exemple, que no sigui un òrgan judicial *ad hoc*. Les qüestions de competència objectiva, funcional i territorial -també les de naturalesa internacional- han de ser resoltes per la jurisdicció ordinària. Probablement per aquest motiu, el Ministeri Fiscal que havia plantejat amb tot rigor aquesta qüestió, no ha plantejat recurs d'empara. I tant la sentència de la Batllia, com la de la Sala

Civil raonen suficientment el seu criteri i la conclusió a la qual arriben no pot ser considerada il·lògica, ni arbitrària, ni absurda: efectivament, declaren que -fonament jurídic segon *in fine* de la sentència de la Batllia i fonament de dret tercer de la sentència de la Sala Civil- els tribunals andorrans són competents per conèixer i resoldre la causa que és a la base d'aquest recurs. I tot això sense perjudici de tenir ben en compte el raonament de la sentència de la Batllia respecte del *forum non conveniens*, institució jurídica inspirada en el *ius commune*, però d'ample desplegament en el dret anglosaxó, que pot dificultar l'execució de la sentència impugnada fora del territori andorrà i en concret a Espanya, on en aquest moment té la residència civil la persona, les relacions familiars amb la qual constitueixen l'objecte d'aquesta causa.

3.6. En relació amb les mesures concretes acordades respecte del dret de relació entre la persona internada en la residència i els seus fills i nets, tampoc s'aprecia que les resolucions recorregudes no estiguin motivades, ni que arribin a conclusions que puguin determinar la seva anul·lació. Des d'un punt de vista estrictament formal és cert que la sentència de la Sala Civil desestima íntegrament el recurs d'apel·lació i confirma la sentència de la Batllia que en l'apartat tercer de la seva decisió disposa que la part defenent ha "*d'eliminar qualsevol impediment o restricció que ella hagi imposat en el dret (de la part agent) (...) a visitar i/o tenir contacte amb el seu pare/avi*". Això no obstant, també resulta convenient remarcar que la sentència de la Sala Civil, en el seu fonament de dret quart al final, manifesta que "*aquestes visites s'efectuïn amb el màxim respecte a (...) l'estat de salut i als criteris mèdics del centre en qüestió i amb la màxima premura donada l'edat i el seu estat de salut*". I sense oblidar el valor indirecte (directament previst per al supòsit d'incapacitació) atribuïble a l'escriptura d'autotutela atorgada per la persona de la qual es tracta, en favor de la recurrent, el 17 de febrer del 2022, davant de notari i que no ha estat ni impugnada, ni discutida.

3.7. Per tant, en mèrits dels raonaments efectuats, és procedent declarar que la infracció denunciada presenta una falta manifesta de contingut constitucional, que determina la inadmissió a tràmit d'aquest recurs d'empara, sense perjudici de les consideracions efectuades en el fonament jurídic anterior.

Per tot això que s'ha exposat,

El Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra,

Decideix:

1. No admetre a tràmit el recurs d'empara 2025-60-RE interposat per la representació processal de la Sra. Montserrat Duch Turmo, contra la sentència del 22 de gener del 2025, dictada per la Batllia de Guàrdia (Civil), i, contra la sentència del 12 de juny del mateix any, dictada per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia.

2. Notificar aquest aute a la representació processal de la recurrent, a la Batllia de Guàrdia (Civil), a la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal.

3. Publicar aquest aute, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

Acordat a Andorra la Vella, el 16 d'octubre del 2025.

Joan Manel Abril Campoy

President

Pere Pastor Vilanova

Vicepresident

Josep-D. Guàrdia Canela

Magistrat

Jean-Yves Caillet

Magistrat
